

GŁÓWNY URZĄD MIAR

Biuro Służby Miar

Mierzymy dla Wszystkich
od 1919 r.

SPRAWOZDANIE

z wykonanych kontroli

w 2016 roku

Warszawa, 2017 rok

WSTĘP

Główny Urząd Miar jest urzędem administracji rządowej, właściwym w sprawach miar i probiernictwa.

Prezes Głównego Urzędu Miar, zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach (Dz. U. z 2016 r. poz. 884), jest centralnym organem administracji rządowej nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Organizację Głównego Urzędu Miar określa:

1. Statut nadany przez ministra właściwego do spraw gospodarki w drodze zarządzenia z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie nadania statutu Głównemu Urzędowi Miar (M.P. poz. 1199).
2. Regulamin Głównego Urzędu Miar wprowadzony zarządzeniem Nr 1 Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 9 maja 2016 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Urzędowi Miar.

W zakresie kompetencji Głównego Urzędu Miar znajdują się zagadnienia związane z metrologią naukową, prawną i przemysłową oraz probiernictwem.

W corocznych sprawozdaniach Głównego Urzędu Miar (dostępnych na stronie internetowej GUM) prezentowane są informacje z zakresu nadzoru Prezesa GUM nad przestrzeganiem przepisów ustaw: Prawo o miarach oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (Dz. U. poz. 1494, z 2007 r. poz. 661, z 2011 r. poz. 622 i poz. 1016 oraz z 2015 r. poz. 1893), ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1161) i ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. – Prawo probiercze (Dz. U. poz. 529 oraz z 2015 r. poz. 1983).

Szczególne miejsce zajmują w nich, przygotowane przez Biuro Służby Miar Głównego Urzędu Miar, zestawienia wyników kontroli wykonanych przez jednostki nadzorowane wszystkich szczebli administracji miar i administracji probierczej, analizy i porównania.

Biuro Służby Miar odpowiada za realizację ustawowych zadań Prezesa wynikających z ww. ustaw oraz merytorycznego i organizacyjnego nadzoru nad administracją terenową.

W celu zapewnienia najwyższych standardów podejmowane są inicjatywy nakierowane na ujednocianie sposobów działania poprzez przygotowywanie jednolitych wytycznych, zasad i systematyczne wdrażanie przyjętych rozwiązań, jednocześnie dostosowując się do zmieniających się warunków.

Udoskonalany jest proces planowania działalności kontrolnej, koncentrując ją na najważniejszych sferach objętych zakresem nadzoru administracji miar i probierczej. Ustalając kierunki działań kontrolnych, wspomaganymi odpowiednimi wytycznymi Prezesa, kładziony jest nacisk na identyfikację przyczyn i mechanizmów

powstawania nieprawidłowości, w oparciu o analizę określonych problemów i prawdopodobieństwa ryzyka wystąpienia nieprawidłowości. Działania podejmuje w sposób kompetentny i nowoczesny, dostosowując się do zmieniających się warunków.

Urząd podejmuje określone przedsięwzięcia, które pozwalają na skuteczną realizację zadań i osiągnięcie celów, stosując ustalone mierniki i wskaźniki, jak również promując postawę uczciwego, rzetelnego i obiektywnego postępowania kontrolera podczas wykonywania czynności służbowych zgodnie z obowiązującym „Kodeksem dobrych praktyk kontrolera administracji miar i administracji probierczej”.

W roku 2016 kontynuowane były działania kontrolne mające na celu ustalenie i ocenę danych w zakresie przestrzegania obowiązującego prawa, w szczególności w trosce o ochronę zdrowia, środowiska i bezpieczeństwa oraz o ochronę praw konsumenta.

Udostępniając na stronie internetowej Urzędu **”Sprawozdanie roczne za 2016 r.”** z wykonanych kontroli wyrażamy nadzieję, iż przybliży ono naszą działalność na rzecz poprawy stanu przestrzegania prawa w kraju, a jednocześnie ukazuje zarówno wyzwania jak i problemy przed którymi stoi administracja miar oraz administracja probiercza.

GŁÓWNY URZĄD MIAR

ul. Elektoralna 2
00-139 Warszawa

tel. +48 (22) 581 93 99 (centrala)
fax +48 (22) 581 93 92

email: gum@gum.gov.pl

www.gum.gov.pl
www.bip.gum.gov.pl

Spis treści

WSTĘP	2
Spis treści	4
WPROWADZENIE	5
CZĘŚĆ I. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH KONTROLI	8
I. Kontrole użytkowników przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej	8
II. Kontrole podmiotów i przedsiębiorców, którym Prezes GUM udzielił upoważnień lub zezwoleń na wykonywanie określonej działalności	11
III. Kontrole podmiotów paczkujących	13
IV. Kontrole w zakresie przetwórstwa, naprawy i obrotu wyrobami z metali szlachetnych	17
CZĘŚĆ II. PODSUMOWANIE	19

Spis tabel

Tabela nr 1. Kontrole OUM w 2016 r.	10
Tabela nr 2. Kontrole podmiotów paczkujących w 2016 r.	14

Spis wykresów

Wykres nr 1. Kontrole użytkowników pp w 2016 r.	8
Wykres nr 2. Skontrolowane pp w 2016 r.	9
Wykres nr 3. Skontrolowane pp w OUM w 2016 r.	10
Wykres nr 4. Skontrolowani użytkownicy pp w OUM w 2016 r.	11
Wykres nr 5. Skontrolowane upoważnione podmioty w OUM w 2016 r.	12
Wykres nr 6. Stan zgłoszeń podmiotów paczkujących na koniec 2016 r.	13
Wykres nr 7. Kontrole podmiotów paczkujących w 2016 r.	15
Wykres nr 8. Kontrole partii towaru paczkowanego w 2016 r.	15
Wykres nr 9. Kontrole probiercze w 2016 r.	17
Wykres nr 10. Zakwestionowane wyroby z metali szlachetnych w 2016 r.	18
Wykres nr 11. Kontrole administracji miar w latach 2013-2016	20
Wykres nr 12. Nieprawidłowości w obszarach w latach 2013-2016 (%)	21
Wykres nr 13. Kontrole podmiotów paczkujących w latach 2013-2016	22
Wykres nr 14. Kontrole probiercze w latach 2013-2016	23

WPROWADZENIE

Zestawienie i analizę wyników kontroli, wykonanych w kraju w **2016 roku**, sporządzono na podstawie sprawozdań okręgowych urzędów miar (OUM) i okręgowych urzędów probierczych (OUP) oraz materiałów własnych Biura Służby Miar GUM.

Ustawowe zadania Prezesa Głównego Urzędu Miar dotyczą w szczególności sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem przepisów:

- ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach,
 - ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych,
 - ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych,
 - ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. – Prawo probiercze
- oraz aktów wykonawczych do tych ustaw.

W 2016 roku skontrolowano i poddano analizie następujące obszary obejmujące:

➤ **w zakresie metrologii:**

- przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej,
- podmioty i przedsiębiorców, którym Prezes GUM udzielił upoważnień lub zezwoleń na wykonywanie określonej działalności,
- podmioty paczkujące;

➤ **w zakresie probiernictwa:**

- miejsca prowadzenia przetwórstwa, wyrobu, naprawy i obrotu wyrobami z metali szlachetnych.

GŁÓWNE WYNIKI KONTROLI:

Realizację ustawowych zadań Prezesa GUM w zakresie sprawowanego nadzoru (w administracji miar i administracji probierczej) w 2016 roku przedstawiają wyniki następujących kontroli:

I. Administracja miar (Główny Urząd Miar, 9 okręgowych urzędów miar i 58 obwodowych urzędów miar).

- ✚ Pracownicy terenowych organów administracji miar skontrolowali **14.271** jednostek w zakresie przestrzegania ustawy Prawo o miarach, stwierdzając nieprawidłowości w 861 jednostkach, tj. w 6,0 %. W 2015 stwierdzono nieprawidłowości w 965 jednostkach, tj. 6,5 %.
- ✚ Bezpośredniej kontroli poddano **48.809** szt. przyrządów pomiarowych, gdzie zakwestionowano 1.648 szt., tj. 3,4 %. W porównywalnym okresie 2015 roku odnotowano 4,3 % nieprawidłowości (1.843 szt.).
- ✚ Skontrolowano **540** podmiotów działających na podstawie wydanych przez Prezesa GUM upoważnień lub zezwoleń, stwierdzając nieprawidłowości w 97 podmiotach, tj. w 18,0 % (w roku 2015 stwierdzono nieprawidłowości w 112 podmiotach, tj. 21,3 %).
- ✚ Skontrolowano **2.975** podmiotów paczkujących, w tym kontrole planowe wykonano u **350** podmiotów, a kontrole doraźne u **2.625** podmiotów. Ponadto wykonano **224** działania sprawdzające u przedsiębiorców, które miały na celu aktualizację danych zawartych w zgłoszeniach faktu paczkowania lub importu towarów przekazywanych do Okręgowych Urzędów Miar (w 2015 r. skontrolowano 2.954 podmioty paczkujące i wykonano 198 działań sprawdzających).

Struktura organizacyjna **administracji miar** w Polsce jest trzystopniowa:

- **Główny Urząd Miar** z siedzibą w Warszawie;
- **9 okręgowych urzędów miar** mających siedziby w: Bydgoszczy, Gdańsku, Łodzi, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu;
- **58 obwodowych urzędów miar.**

II. Administracja probiercza (2 okręgowe urzędy probiercze i 8 wydziałów zamiejscowych).

- Pracownicy organów administracji probierczej skontrolowali **798** jednostek w zakresie przestrzegania ustawy Prawo probiercze, w których zakwestionowali ogółem 3.159 szt. wyrobów z metali szlachetnych (w roku 2015 zakwestionowano 2.362 sztuki w 776 jednostkach).

Struktura organizacyjna **administracji probierczej** w Polsce jest następująca:

- 2 okręgowe urzędy probiercze** mające siedziby w Warszawie i Krakowie;
- 8 wydziałów zamiejscowych** w Białymstoku, Bydgoszczy, Chorzowie, Częstochowie, Gdańsku, Łodzi, Poznaniu i Wrocławiu.

CZĘŚĆ I

WYNIKI PRZEPROWADZONYCH KONTROLI

I. Kontrole użytkowników przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej

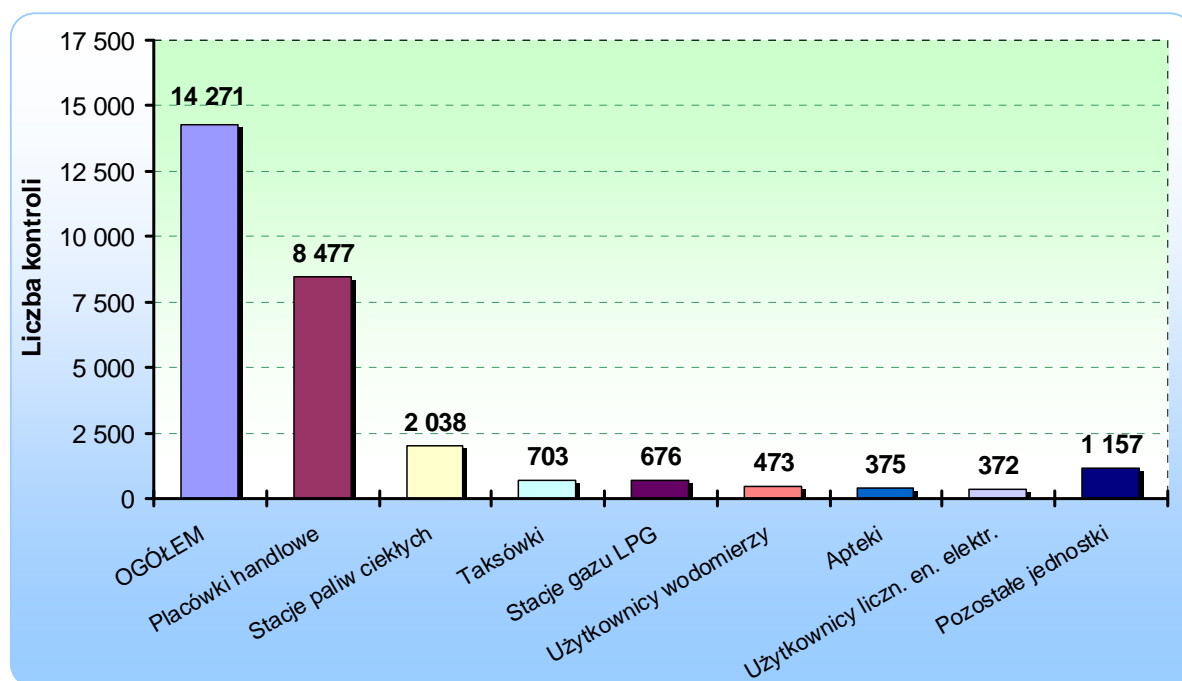
1. Kontrole w kraju – ogółem

W 2016 roku zespoły kontrolne terenowych organów administracji miar przeprowadziły w kraju łącznie 14.271 kontroli użytkowników przyrządów pomiarowych, w tym:

- kontroli planowych wykonano 13.785 (96,6 % ogółem),
- kontroli doraźnych 486, będących m.in. reakcją na zgłaszane do urzędów uwagi (np. na pracę stacji paliw).

Liczbę głównych kontroli wykonanych w kraju (wg miejsc stosowania przyrządów pomiarowych) przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1. Kontrole użytkowników pp w 2016 r.

„Pozostałe jednostki” przedstawione na wykresie nr 1 to te, których skontrolowano w kraju mniej niż 300, m.in. stacje kontroli pojazdów, użytkownicy gazomierzy oraz zakłady wulkanizacyjne.

Pracownicy terenowych organów administracji miar skontrolowali łącznie w całym kraju 14.271 jednostek w zakresie przestrzegania przepisów ustawy Prawo o miarach. Najwięcej kontroli tj. 8.477 (59,4 % wszystkich kontroli) przeprowadzono w placówkach handlowych, sprawdzając w szczególności stosowanie pp takich jak wagi nieautomatyczne, odważniki oraz przyrządy do pomiaru długości.

Nieprawidłowości stwierdzono w 861 jednostkach, tj. w 6,0 % ogółem skontrolowanych, które w 94,7 % polegały na stosowaniu pp bez ważnych dowodów prawnej kontroli metrologicznej.

Najniższy poziom nieprawidłowości odnotowano w skontrolowanych jednostkach mieszczących się na obszarach działania OUM Katowice (1,8 %), OUM Bydgoszcz (2,0 %), OUM Szczecin (2,4 %) i OUM Gdańsk (2,6 %).

2. Rodzaje skontrolowanych przyrządów pomiarowych

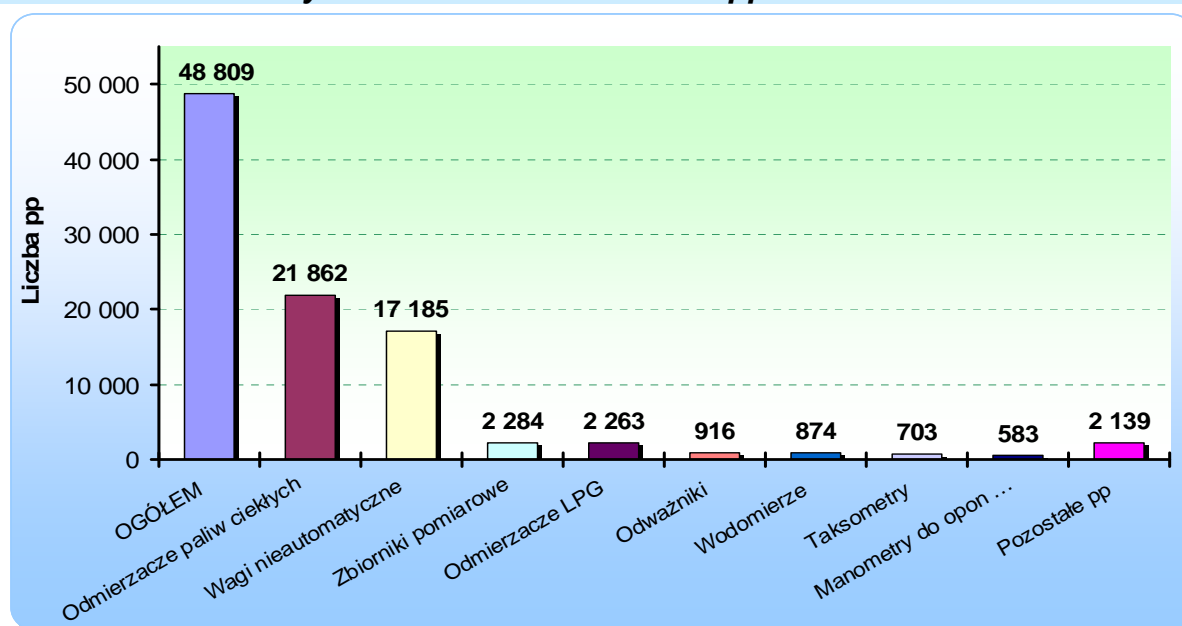
Ogółem na terenie kraju skontrolowano następujące ilości przyrządów pomiarowych (pp) będących w obrocie lub użytkowaniu oraz znajdujących się w ewidencjach:

- 48.809 szt. pp w użytkowaniu lub obrocie, w tym: 44,8% stanowiły odmierzacze paliw ciekłych (21.862 szt.), 35,2 % wagi nieautomatyczne (17.185 szt.), 20,0 % pozostałe pp; zakwestionowano 1.648 szt., tj. 3,4 %;
- 900,1 tys. szt. pp w ewidencjach m.in. zakładów wodociągowych i energetycznych, w tym: 44,2 % liczników energii elektrycznej, 34,6 % wodomierzy, 19,8 % gazomierzy oraz 1,4 % ciepłomierzy; zakwestionowano 52,8 tys. szt., tj. 5,9 %.

Stwierdzone nieprawidłowości głównie dotyczyły braku ważnych dowodów prawnej kontroli metrologicznej.

Wykres nr 2 przedstawia największe grupy pp (będących w użytkowaniu lub obrocie) skontrolowanych w kraju.

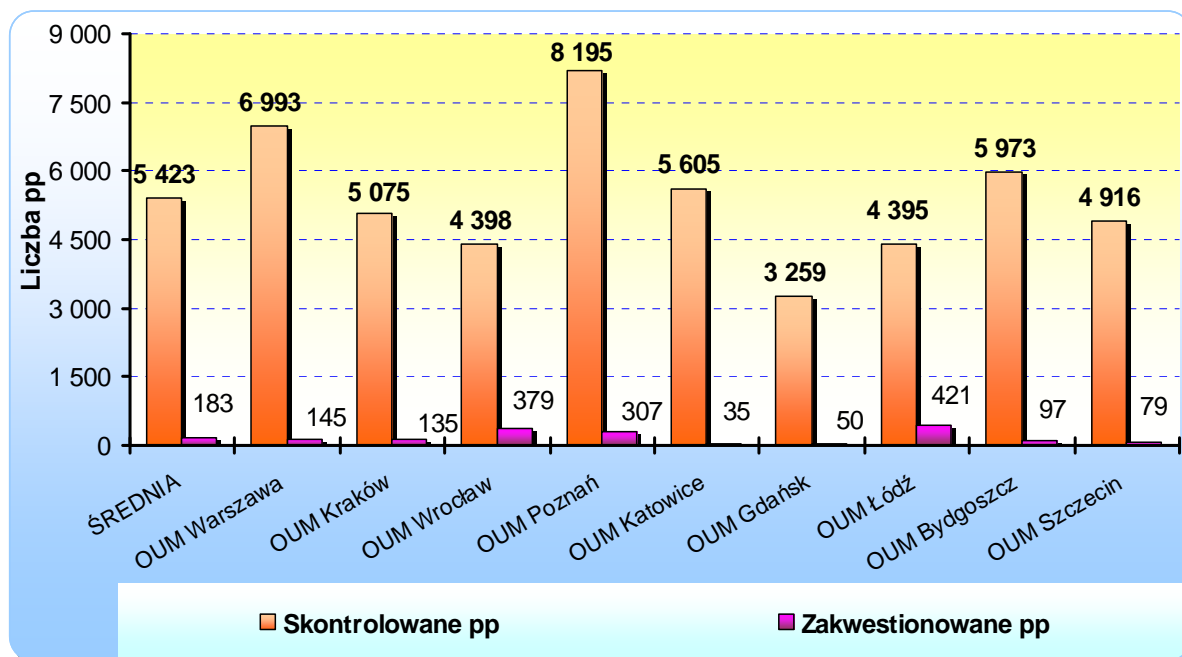
Wykres nr 2. Skontrolowane pp w 2016 r.

„Pozostałe pp” przedstawione na wykresie nr 2 to te, których skontrolowano w kraju mniej niż 500 sztuk, m.in. liczniki energii elektrycznej, analizatory spalin oraz przyrządy do pomiaru długości.

Na wykresie nr 3 przedstawiono liczby skontrolowanych i zakwestionowanych pp (w obrocie i użytkowaniu) w poszczególnych OUM.

Wykres nr 3. Skontrolowane pp w OUM w 2016 r.

3. Kontrole w okręgowych urządach miar.

Wykonane przez terenowe organy administracji miar kontrole w 2016 roku przedstawia tabela nr 1.

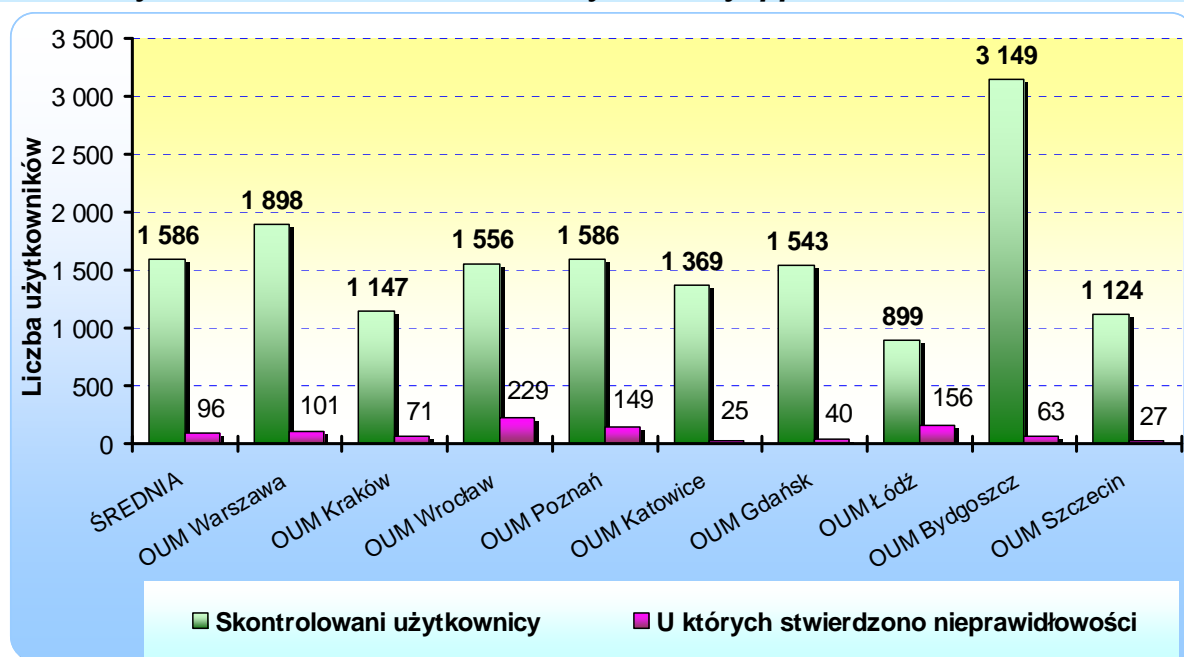
Tabela nr 1. Kontrole OUM w 2016 r.

Wyszczególnienie	Skontrolowane pp	Kontrole użytkowników pp	Kontrole upoważnionych podmiotów
OUM Warszawa	6 993	1 898	156
OUM Kraków	5 075	1 147	51
OUM Wrocław	4 398	1 556	32
OUM Poznań	8 195	1 586	66
OUM Katowice	5 605	1 369	79
OUM Gdańsk	3 259	1 543	35
OUM Łódź	4 395	899	42

OUM Bydgoszcz	5 973	3 149	38
OUM Szczecin	4 916	1 124	41
OGÓŁEM	48 809	14 271	540

Zestawienie wykonanych przez okręgowe urzędy miar kontroli użytkowników przyrządów pomiarowych i tych, u których stwierdzono nieprawidłowości, przedstawia wykres nr 4.

Wykres nr 4. Skontrolowani użytkownicy pp w OUM w 2016 r.

Roczny plan kontroli w zakresie miejsc stosowania (użytkowników) przyrządów pomiarowych został wykonany w **99,7 %**.

II. Kontrole podmiotów i przedsiębiorców, którym Prezes GUM udzielił upoważnień lub zezwoleń na wykonywanie określonej działalności

Łącznie w 2016 roku zespoły kontrolne terenowych organów administracji miar skontrolowały 540 podmiotów posiadających upoważnienia lub zezwolenia Prezesa na wykonywanie określonej działalności, w tym:

- 227 podmiotów, które uzyskały od Prezesa GUM zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie instalacji, naprawy lub sprawdzania tachografów samochodowych (UZ); w 32 przypadkach zostały stwierdzone nieprawidłowości (14,1 % skontrolowanych);
- 283 podmioty, które uzyskały od Prezesa GUM zezwolenie na prowadzenie warsztatu w zakresie instalacji, w tym aktywacji, napraw oraz sprawdzania

tachografów cyfrowych (UZC); w 65 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości (23,0 % skontrolowanych);

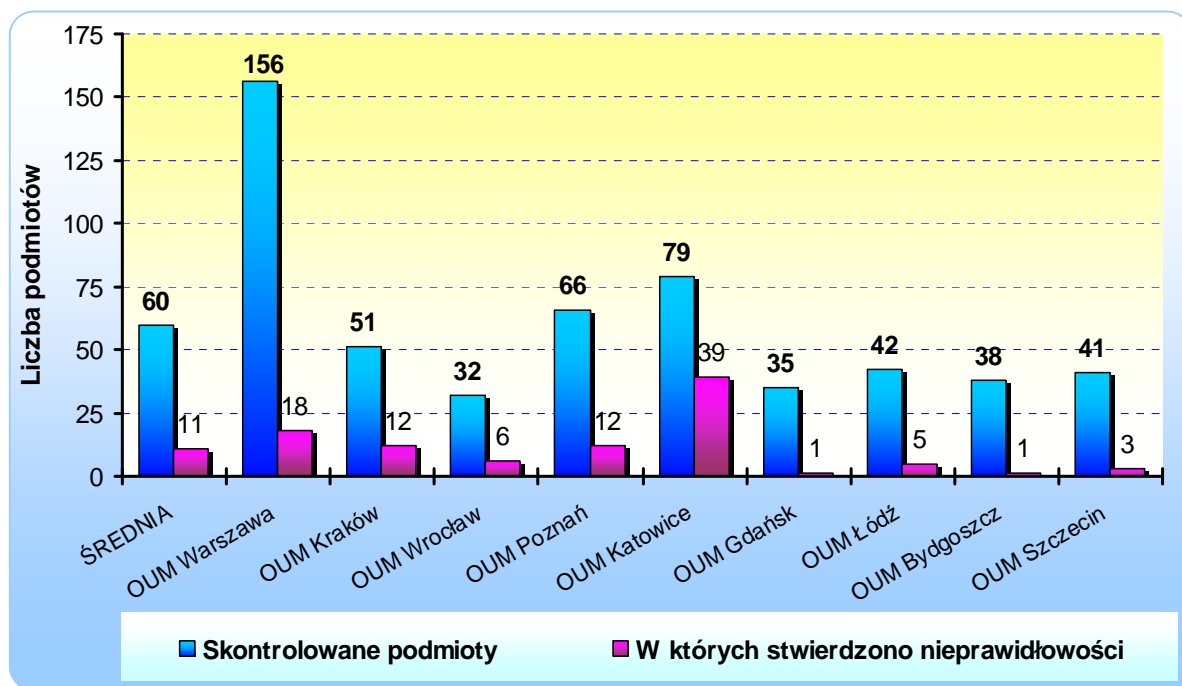
- 28 podmiotów posiadających upoważnienia Prezesa GUM do legalizacji ponownej określonych przyrządów pomiarowych (tachografów samochodowych – 16, analizatorów spalin samochodowych – 6 i liczników energii elektrycznej – 6); nie odnotowano nieprawidłowości.

W 97 jednostkach stwierdzono nieprawidłowości, czyli w 18,0 % skontrolowanych ogółem. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości podczas czynności kontrolnych w ww. podmiotach to niezgodne z wymaganiami dokumentowanie wykonanych czynności, nakładanie cech i zabezpieczeń niezgodnie z wymaganiami lub stosowanie niewłaściwego wyposażenia (lub bez wymaganych dowodów prawnej kontroli metrologicznej).

Do tych podmiotów wystosowane zostały zalecenia pokontrolne, zobowiązujące je do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w określonym czasie.

Na wykresie nr 5 przedstawiono liczby skontrolowanych podmiotów i tych, u których stwierdzono nieprawidłowości, w podziale na poszczególne OUM.

Wykres nr 5. Skontrolowane upoważnione podmioty w OUM w 2016 r.

W rezultacie wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości inspektorzy nadzoru administracji miar w 2016 roku:

- wystawili 877 mandatów karnych na łączną kwotę 132.670 zł,
- skierowali 7 wniosków o ukaranie do sądów,
- wykonali 421 rekontroli, wydali 26 zaleceń pokontrolnych i zastosowali 72 pouczenia.

Roczny plan kontroli w tym zakresie zrealizowano w **100,4 %**.

III. Kontrole podmiotów paczkujących

Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1a ustawy Prawo o miarach, do zakresu działania Dyrektorów Okręgowych Urzędów Miar i Naczelników Obwodowych Urzędów Miar stosownie do właściwości terytorialnej należy realizowanie zadań, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych.

W ramach nadzoru sprawowanego przez Dyrektorów Okręgowych Urzędów Miar i Naczelników Obwodowych Urzędów Miar przeprowadzono kontrole w zakresie przestrzegania przez przedsiębiorców ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych oraz ustawy z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach.

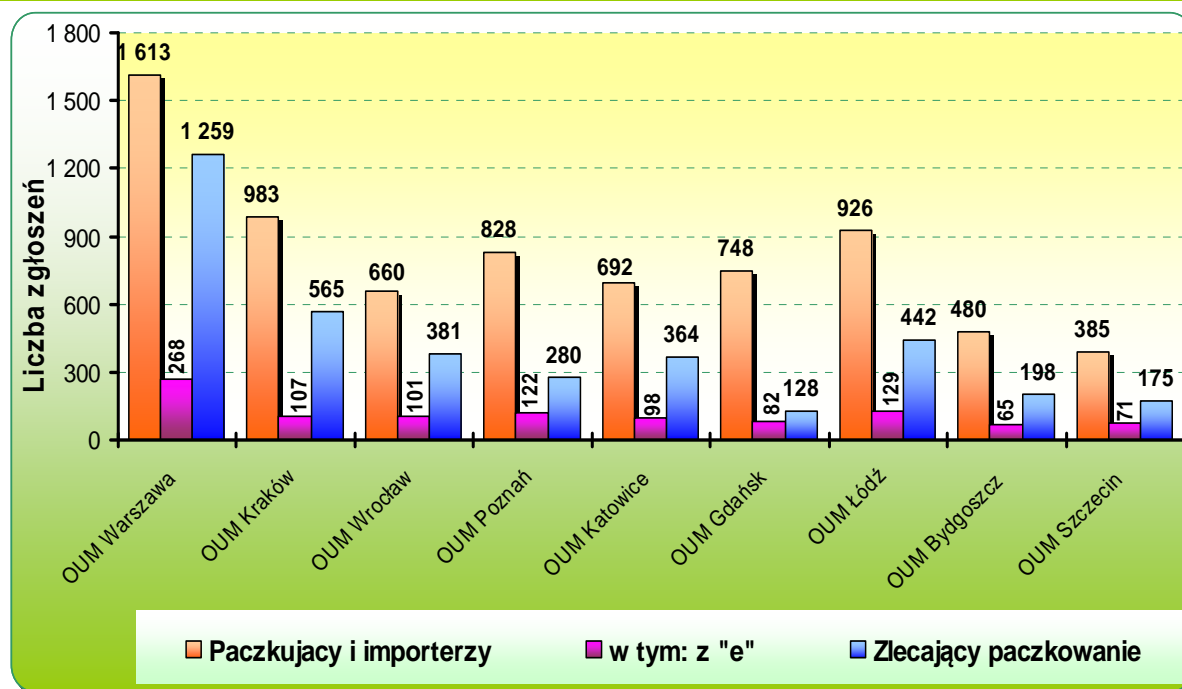
W ustawie o towarach paczkowanych określono przedsiębiorców, których ustawa dotyczy – są to paczkujący i paczkujący na zlecenie, importer i sprowadzający oraz zlecający paczkowanie. Wszyscy oni (zwani dalej „podmiotami paczkującymi”) podlegają obowiązkowi zgłoszenia faktu paczkowania (importu lub sprowadzania) towarów.

Stan zgłoszeń podmiotów paczkujących, zgodnie z art. 12 i 13 ustawy o towarach paczkowanych, na dzień 31 grudnia 2016 r. przedstawia się następująco:

- ogółem w Polsce fakt paczkowania lub wprowadzenia towarów paczkowanych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgłosiło do Okręgowych Urzędów Miar 7.315 podmiotów (paczkujących, paczkujących na zlecenie, importerów i sprowadzających),
- w tym zadeklarowało nanoszenie znaku „e” na towarach 1.043 powyższych podmiotów,
- ponadto zarejestrowano 3.792 zlecających paczkowanie.

Zgłoszenia wg miejsc paczkowania/składowania przedstawia wykres nr 6.

Wykres nr 6. Stan zgłoszeń podmiotów paczkujących na koniec 2016 r.

Ponadto aktualnie zarejestrowanych jest 8 producentów butelek miarowych.

W 2016 r. w zakresie przestrzegania ustawy o towarach paczkowanych kontrolami objęto w szczególności:

- podmioty paczkujące zarejestrowane w bazach Okręgowych Urzędów Miar,
- podmioty paczkujące, które nie zgłosiły faktu paczkowania - po sygnałach otrzymanych od Inspekcji Handlowej i Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych,
- podmioty paczkujące, których towary paczkowane znajdujące się w obrocie nie spełniały wymagań dotyczących ilości rzeczywistej lub oznaczeń na opakowaniu.

Kontrolą objęto 3.576 partii towarów paczkowanych uznanych przez podmiot paczkujący za spełniające wymagania określone w ustawie. W wyniku przeprowadzenia testu referencyjnego zakwestionowano 60 partii (1,7 %).

Inspektorzy z Okręgowych Urzędów Miar przeprowadzili u podmiotów paczkujących kontrole planowe i doraźne natomiast inspektorzy z Obwodowych Urzędów Miar przeprowadzili wyłącznie kontrole doraźne.

Tabela nr 2 przedstawia podsumowanie tych działań.

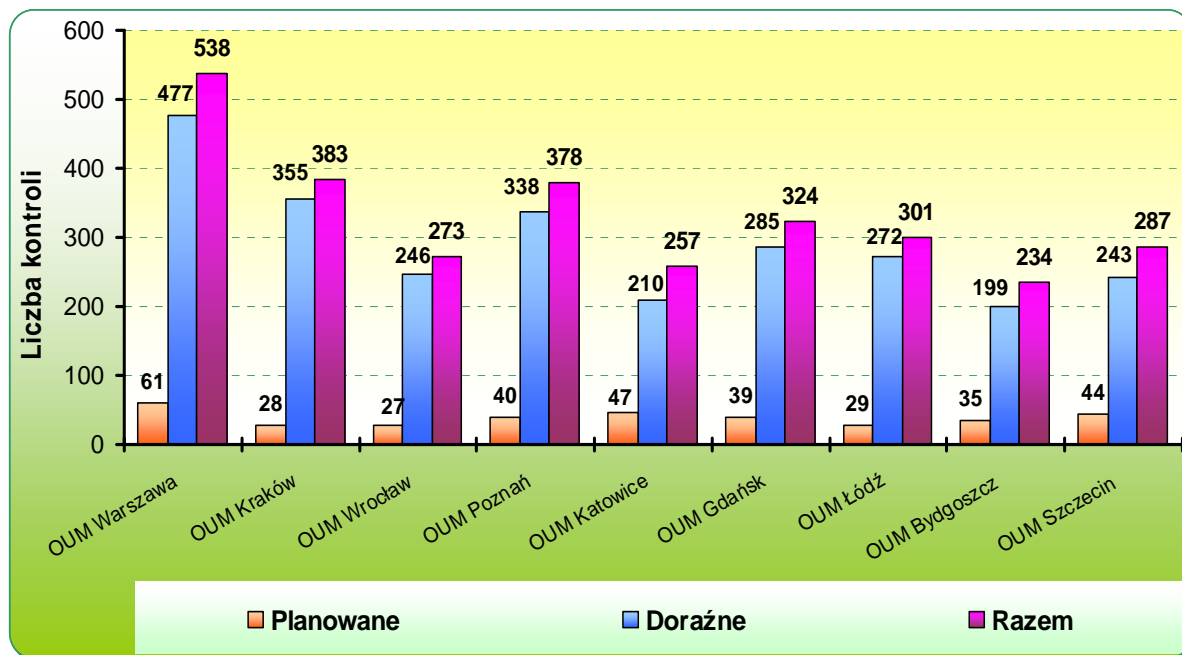
Tabela nr 2. Kontrole podmiotów paczkujących w 2016 r.

OUM	Kontrole wykonane na terenie OUM					
	OUM		ObwUM	Suma	DS	KP
	P	D	D			
Warszawa	61	37	440	538	83	32
Kraków	28	75	280	383	21	6
Wrocław	27	50	196	273	20	2
Poznań	40	126	212	378	19	9
Katowice	47	105	105	257	11	5
Gdańsk	39	82	203	324	3	24
Łódź	29	61	211	301	48	19
Bydgoszcz	35	48	151	234	11	3
Szczecin	44	33	210	287	8	0
Ogółem	350	617	2.008	2.975	224	100

Gdzie: P – kontrole planowe; D – kontrole doraźne; DS – działania sprawdzające; KP - kontrole podjęte, które nie doszły do skutku.

Wykonane przez OUM kontrole w 2016 r. przedstawia wykres nr 7.

Wykres nr 7. Kontrole podmiotów paczkujących w 2016 r.

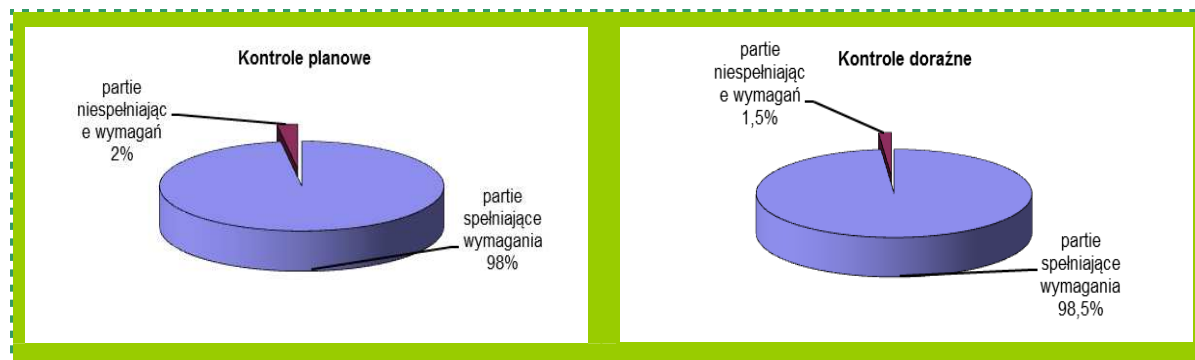

Kontrole planowe, zgodnie z ustawą o towarach paczkowanych, dotyczą tylko podmiotów paczkujących oznaczających towary znakiem „e”. W ramach kontroli planowych skontrolowano 352 systemy kontroli wewnętrznej ilości towaru paczkowanego stosowanych przez podmiot paczkujący, z czego zakwestionowano 2 (0,6 %). Podczas kontroli planowych sprawdzono 727 partii towarów paczkowanych, z czego zakwestionowano 17 (2,0 %).

Przeprowadzone kontrole doraźne umożliwiły ocenę paczkowania produktów u przedsiębiorców, których paczkowanie budziło zastrzeżenia Inspekcji Handlowej i Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz konsumentów. W ramach kontroli doraźnych skontrolowano 2.849 partii towaru paczkowanego, z czego zakwestionowano 43 (1,5 %). Podczas kontroli doraźnych oceniono także 986 systemów kontroli wewnętrznej ilości towaru paczkowanego stosowanych przez podmiot paczkujący, z czego zakwestionowano 32 (3,0 %).

Wyniki kontroli partii towaru przedstawia wykres nr 8.

Wykres nr 8. Kontrole partii towaru paczkowanego w 2016 r.

Główną przyczyną zakwestionowania partii było przede wszystkim to, że średnia ilość rzeczywista towaru paczkowanego była mniejsza od wartości kwalifikującej (lub ilości nominalnej Q_n towaru paczkowanego deklarowanej na opakowaniu), a ponadto:

- liczba towarów w próbce o błędzie z zakresu od $Q_n - T_1$ do $Q_n - 2T_1$ przekraczała wartość dopuszczalną,
- w kontrolowanej próbce występowały towary, których błąd przekraczał wartość $2T_1$.

Oznaczenia Q_n i T_1 oraz wartość kwalifikująca zostały określone w § 1 ust. 2 i 3 oraz w § 6 ust. 3 załącznika nr 2 do ustawy o towarach paczkowanych.

W zakresie przestrzegania ustawy – Prawo o miarach kontrolą objęto wszystkie przyrządy pomiarowe stosowane w systemie kontroli wewnętrznej ilości towaru paczkowanego tj. 6.955 sztuki, zakwestionowano przyrządy pomiarowe w liczbie 39 (0,6 %).

W przypadku 477 kontroli (tj. 16 % wszystkich kontroli) stwierdzono naruszenia ustawy o towarach paczkowanych i/lub ustawy – Prawo o miarach, w wyniku czego wydano zalecenia pokontrolne. Zalecenia dotyczyły 607 przypadków naruszenia przepisów, których wyszczególnienie podano poniżej:

1. sprawdzona partia nie spełniała wymagań dopuszczenia do obrotu	- 60	(10 %)
2. brak opisu systemu kontroli wewnętrznej ilości towaru paczkowanego lub stosowanie w praktyce innego systemu niż opisany	- 17	(3 %)
3. stosowanie w procesie kontroli wewnętrznej ilości rzeczywistej towarów paczkowanych niezalegalizowanych przyrządów pomiarowych	- 39	(6 %)
4. niewłaściwe stosowanie przyrządów pomiarowych	- 373	(61 %)
5. niewłaściwe stosowanie oznakowań i jednostek miar na towarach paczkowanych	- 82	(14 %)
6. inne (w tym niezgłoszenie faktu paczkowania oraz zastrzeżenia dotyczące znaku „e”)	- 36	(6 %)

Na winnych naruszenia przepisów ustawy Prawo o miarach i ustawy o towarach paczkowanych nałożono 126 mandatów karnych na kwotę 21.120 zł oraz udzielono 34 pouczeń.

Za czynności związane z kontrolami planowymi oraz doraźnymi (w przypadku wyniku negatywnego) zostały pobrane opłaty zgodnie zobowiązującymi przepisami.

Roczny plan kontroli w zakresie kontroli podmiotów paczkujących został wykonany w **101,6 %**.

IV. Kontrole w zakresie przetwórstwa, naprawy i obrotu wyrobami z metali szlachetnych

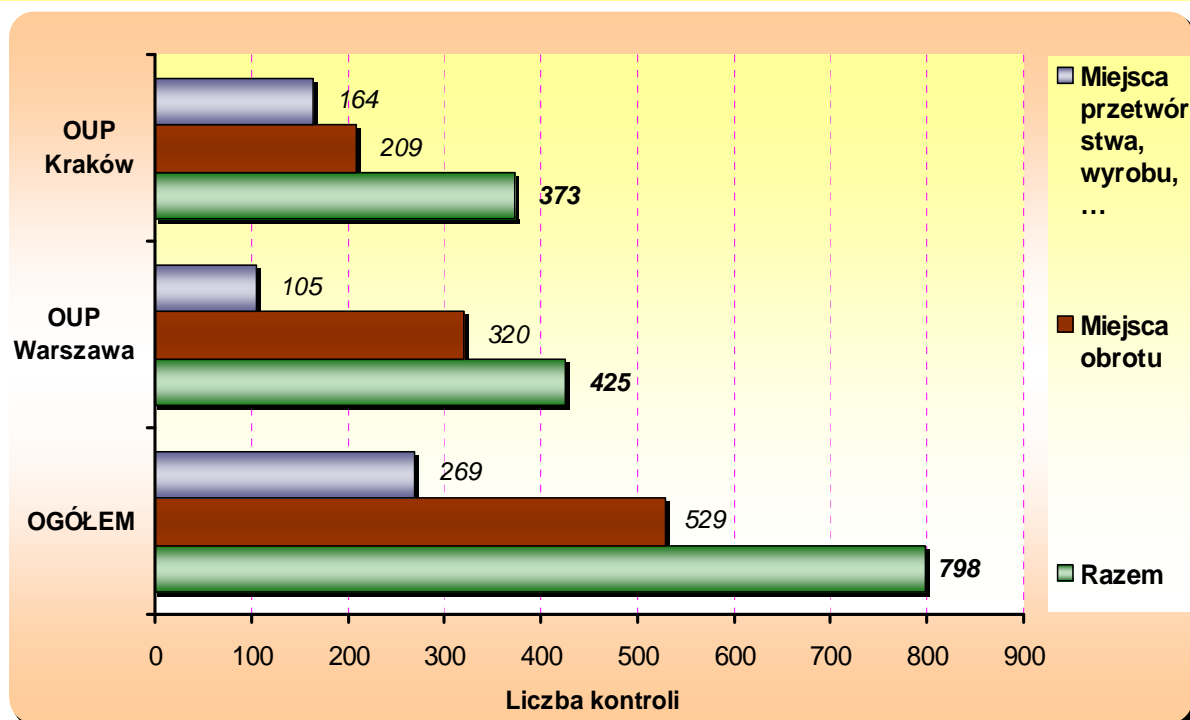
W 2016 roku zespoły kontrolne administracji probierczej wykonały 798 kontroli w miejscach przetwórstwa, naprawy lub obrotu wyrobami z metali szlachetnych, w tym 529 kontroli w miejscach obrotu i 269 kontroli w miejscach wytwarzania, przetwórstwa, naprawy i obrotu.

Na obszarze działania Okręgowego Urzędu Probierczego w Warszawie wykonano 425 kontroli jednostek, w tym 320 kontroli w miejscach obrotu i 105 kontroli w miejscach wytwarzania, przetwórstwa, naprawy i obrotu.

Na obszarze działania Okręgowego Urzędu Probierczego w Krakowie skontrolowano 373 jednostki, w tym 209 miejsc obrotu i 164 miejsca wytwarzania, przetwórstwa, naprawy i obrotu.

Wykonane kontrole probiercze przedstawia wykres nr 9.

Wykres nr 9. Kontrole probiercze w 2016 r.

Ogółem w 2016 roku we wszystkich skontrolowanych jednostkach (798) zakwestionowano i wycofano z obrotu, w drodze decyzji administracyjnej, łącznie 3.159 sztuk wyrobów oferowanych do sprzedaży (1.493 wyroby złote i 1.666 wyrobów srebrnych), w tym:

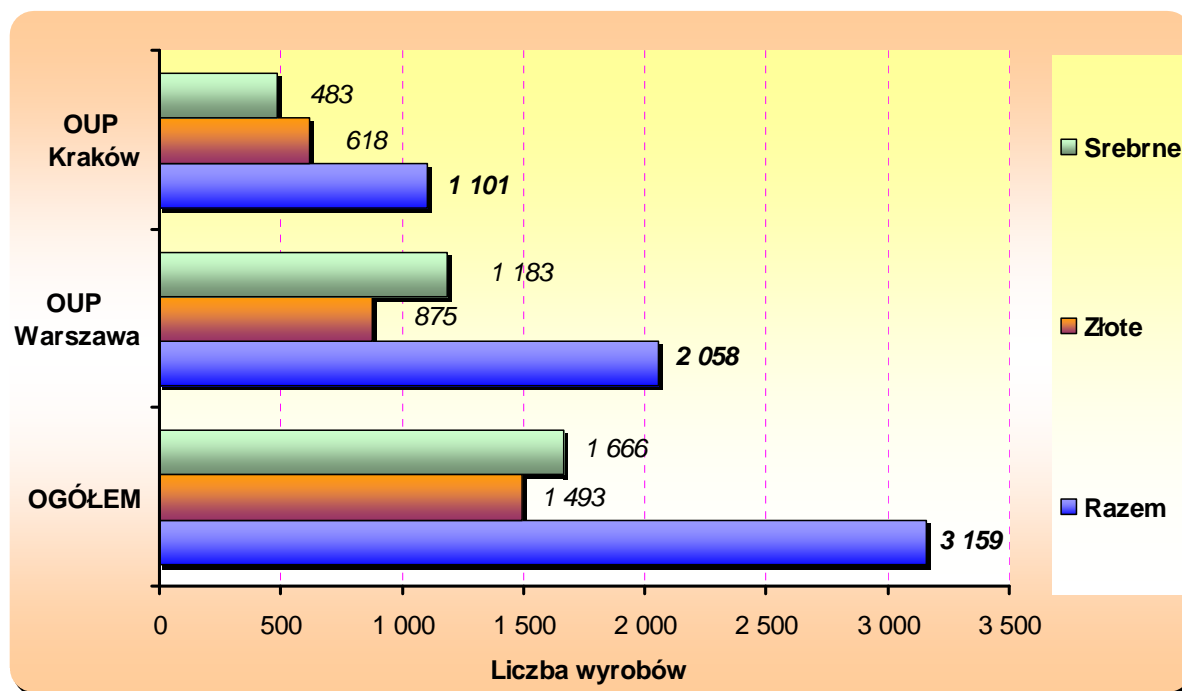
- pracownicy OUP w Warszawie zakwestionowali ogółem 2.058 sztuk wyrobów oferowanych do sprzedaży, w tym: 875 szt. wyrobów ze złota i 1.183 szt. ze srebra;
- pracownicy OUP w Krakowie zakwestionowali ogółem 1.101 sztuk wyrobów oferowanych do sprzedaży, w tym: 618 szt. złotych wyrobów i 483 szt. srebrne.

Zakwestionowano i wycofano z obrotu 3.156 szt. wyrobów bez cech probierczych, oraz 3 szt. wyrobów ze srebra, do których okazano zamiast oryginałów – kopie świadectw badania, które po sprawdzeniu z dokumentacją OUP uznano za nieodnoszące się do sprzedawanych wyrobów.

Nie stwierdzono wyrobów oznaczonych fałszywymi cechami probierczymi.

Zakwestionowane przez okręgowe urzędy probiercze wyroby z metali szlachetnych przedstawia wykres nr 10.

Wykres nr 10. Zakwestionowane wyroby z metali szlachetnych w 2016 r.

Najczęściej stwierdzane wykroczenia polegają na obrocie wyrobami z metali szlachetnych bez cech probierczych, braku oznaczenia wyrobów zwolnionych z obowiązku badania i cechowania (tj. czyn z art. 45 ustawy Prawo probiercze) oraz zaniedbywaniu obowiązku umieszczania tabeli cech probierczych w miejscu widocznym dla klientów (tj. czyn określony w art. 47 ustawy Prawo probiercze).

Kontrolujący za nieprzestrzeganie przepisów ustawy Prawo probiercze wystawili 218 mandatów karnych na łączną kwotę 41.100 zł. oraz skierowali 4 wnioski do właściwych sądów.

Roczny plan kontroli probierczych zrealizowano w **101,0 %**.

CZĘŚĆ II

PODSUMOWANIE

Celem prowadzonej sprawozdawczości jest m.in. przygotowanie, przy pomocy okresowych sprawozdań, informacji o stanie działań w zakresie sprawowanego nadzoru Prezesa Głównego Urzędu Miar nad przestrzeganiem przepisów prawa przez podmioty kontrolowane jak również jednostki nadzorowane oraz zaspokojenie potrzeb informacyjnych odbiorcom zainteresowanym funkcjonowaniem administracji miar i administracji probierczej.

Dane sprawozdawcze zbierane i poddawane analizie są źródłem informacji wspierających procesy decyzyjne zapadające w administracji miar i probierczej.

Działania sprawozdawczo-analityczne umożliwią prowadzenie stałej oceny i właściwej interpretacji uzyskanych wyników kontroli w kraju, zdefiniowanie obszarów, które wymagają szczególnego zintensyfikowania działań nadzorczych i kontrolnych, a co za tym idzie, stałego podnoszenia jakości sprawowanego nadzoru oraz rzetelnego informowania opinii publicznej.

Zgodnie z zakresem swoich kompetencji Biuro Służby Miar prowadzi cykliczną sprawozdawczość, w oparciu o sprawozdania OUM i OUP, w której prezentowane są informacje z zakresu nadzoru Prezesa GUM nad przestrzeganiem przepisów ustaw: Prawo o miarach, Prawo Probiercze, o towarach paczkowanych i o systemie tachografów cyfrowych.

Rok 2016 to kontynuacja działań z lat poprzednich, bieżące monitorowanie procesów zachodzących w otaczającej nas rzeczywistości, porównywanie, analizowanie oraz planowanie i realizacja nowych przedsięwzięć z uwzględnieniem poziomu posiadanych zasobów.

Niniejsze sprawozdanie jest corocznym podsumowaniem działalności kontrolnej w 2016 roku dziewięciu okręgowych urzędów miar i dwóch okręgowych urzędów probierczych oraz zestawieniem tych wyników z wynikami kontroli lat wcześniejszych.

Porównywanie wyników rocznych sprawozdań za kilkuletni okres umożliwia wiarygodne i rzetelne rozpoznanie stanu i efektów sprawowanego nadzoru, daje także obraz jakości zarządzania i trafności uprzednio podejmowanych decyzji w kwestiach wykonanych kontroli.

Realizacja rocznych planów kontroli 2016 roku przedstawia się następująco:

- plan kontroli jednostek (tj. miejsc stosowania i użytkowania przyrządów pomiarowych) wykonano w 99,7 %,
- plan kontroli podmiotów upoważnionych wykonano w 100,4 %,
- plan kontroli podmiotów paczkujących wykonano w 101,6 %,
- plan kontroli probierczych wykonano w 101,0 %.

Należy tu zaznaczyć, że zatrudnienie w administracji miar i administracji probierczej, w tym także w służbach nadzoru kształtuje się w ostatnich latach na porównywalnym poziomie, a zatem większy nacisk kładziony jest na wypracowanie metodyki postępowania kontrolnego tak, aby zasoby, którymi dysponujemy, były wykorzystywane w sposób pozwalający na skoncentrowanie działań na obszarach obarczonych największym ryzykiem występowania nieprawidłowości (w celu jego minimalizacji) oraz na maksymalną ochronę praw konsumentów.

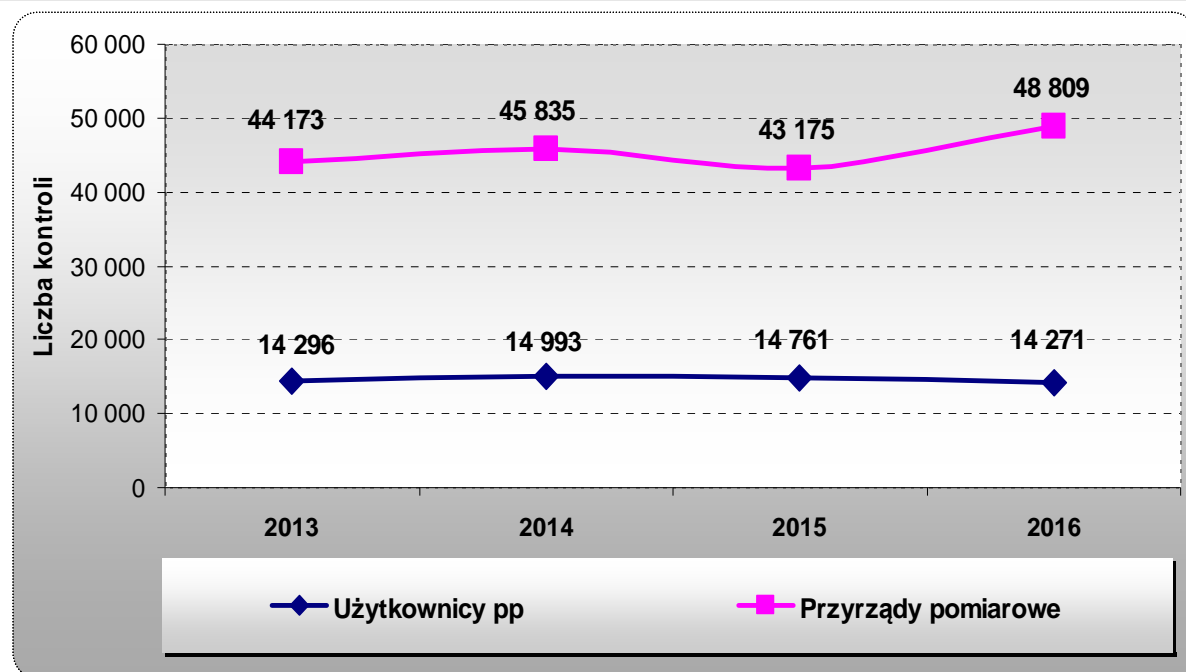
Łącznie z tytułu stwierdzonych nieprawidłowości w 2016 roku w administracji miar i administracji probierczej nałożono 1.221 grzywnien w drodze mandatów karnych na kwotę 194.890 zł, skierowano 11 wniosków o ukaranie do sądów rejonowych, przeprowadzono 421 rekontroli, wydano 26 zaleceń pokontrolnych oraz zastosowano 106 pouczeń.

Dla porównania: w 2015 roku wystawiono 1.232 mandaty karne na kwotę 192.520 zł, skierowano 17 wniosków o ukaranie do sądów rejonowych, 1 wniosek do prokuratury, przeprowadzono 707 rekontroli, wydano 25 zaleceń pokontrolnych oraz zastosowano 137 pouczeń.

W zakresie **nadzoru** sprawowanego przez **administrację miar** w stosunku do użytkowników przyrządów pomiarowych w 2016 roku osiągnięto następujące wyniki.

Wykonane kontrole użytkowników przyrządów pomiarowych w latach 2013 – 2016 przedstawia wykres nr 11.

Wykres nr 11. Kontrole administracji miar w latach 2013 - 2016

Z zestawienia liczby wykonanych kontroli w 2016 roku do liczby działających w kraju sklepów i stacji paliw podawanych przez GUS wynika, że rocznie kontrolowanych jest przez administrację miar około 30 % stacji paliw i 2,5 % sklepów.

Systematycznie prowadzone kontrole skutkują spadkiem liczby stwierdzanych nieprawidłowości, m.in. tych, które stanowią największy procent w ich ogólnej liczbie, czyli brak ważnych dowodów prawnej kontroli metrologicznej.

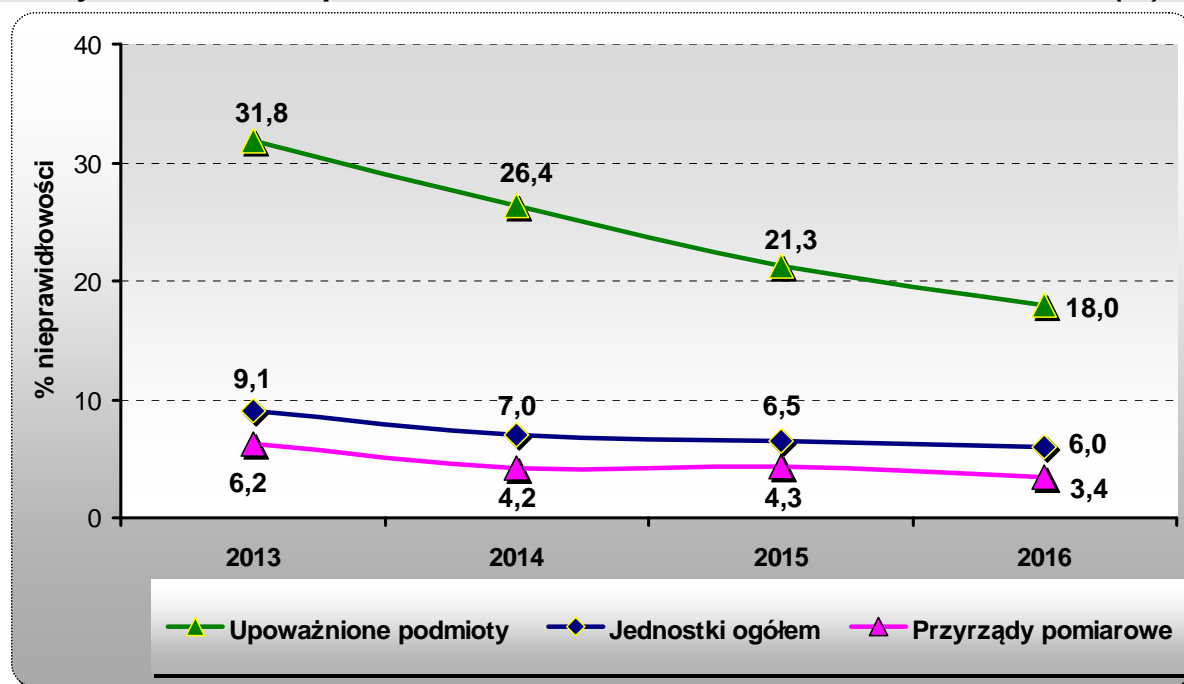
Biorąc pod uwagę poziom nieprawidłowości stwierdzanych w latach 2013 – 2016 oraz działania jakie administracja miar podejmowała, w tym koncentrujących się na dalszej poprawie sytuacji (korzystanie z jednolitych procedur kontroli, kreowanie i promowanie dobrych praktyk metrologicznych, systematyczne prowadzenie kontroli) w nw. obszarach, należy odnotować pozytywne tendencje spadkowe:

- w kontrolach jednostek (placówki handlowe, stacje paliw, taksówki etc.): w 2013 roku – 9,1 %, w 2014 r. - 7,0 %, w 2015 r. - 6,5 % i w roku 2016 r. - 6,0 % nieprawidłowości,
- w kontrolach przyrządów pomiarowych odpowiednio: 6,2 %, 4,2 %, 4,3 % i 3,4 %.

W przypadku kontroli podmiotów działających na podstawie upoważnień lub zezwoleń Prezesa GUM odnotowujemy widoczną poprawę sytuacji, a mianowicie w 2013 roku stwierdzono 31,8 % nieprawidłowości, w 2014 roku spadek do poziomu 26,4 %, w roku 2015 do 21,3 %, a w roku 2016 do 18 %. Mimo to obszary te w najbliższych latach winny być nadal przedmiotem szczególnego zainteresowania w ramach czynności nadzorczych podejmowanych przez organy administracji miar.

Poziom nieprawidłowości ww. obszarów kontroli przedstawia wykres nr 12.

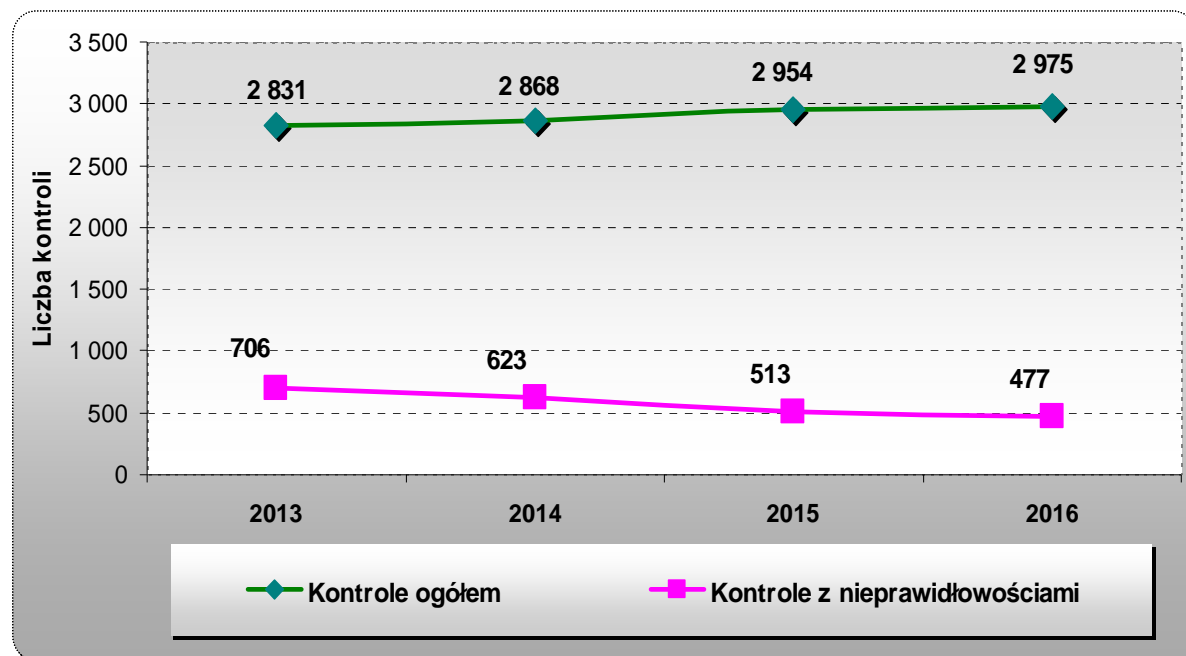
Wykres nr 12. Nieprawidłowości w obszarach w latach 2013 - 2016 (%)

Administracja miar znaczny nacisk kładzie na wykonywanie kontroli metrologicznych przyrządów pomiarowych. W analizowanym okresie przeprowadzono 24 % kontroli metrologicznych odmierzaczy paliw płynnych i 16 % odmierzaczy gazu LPG.

Kontrole podmiotów paczkujących prowadzone są zgodnie z przyjętymi planami. Wykonanie kontroli przez OUM w latach 2013-2016 przedstawia wykres nr 13.

Wykres nr 13. Kontrole podmiotów paczkujących w latach 2013-2016

Ww. kontrole z nieprawidłowościami dotyczyły naruszenia ustawy o towarach paczkowanych i/lub ustawy Prawo o miarach.

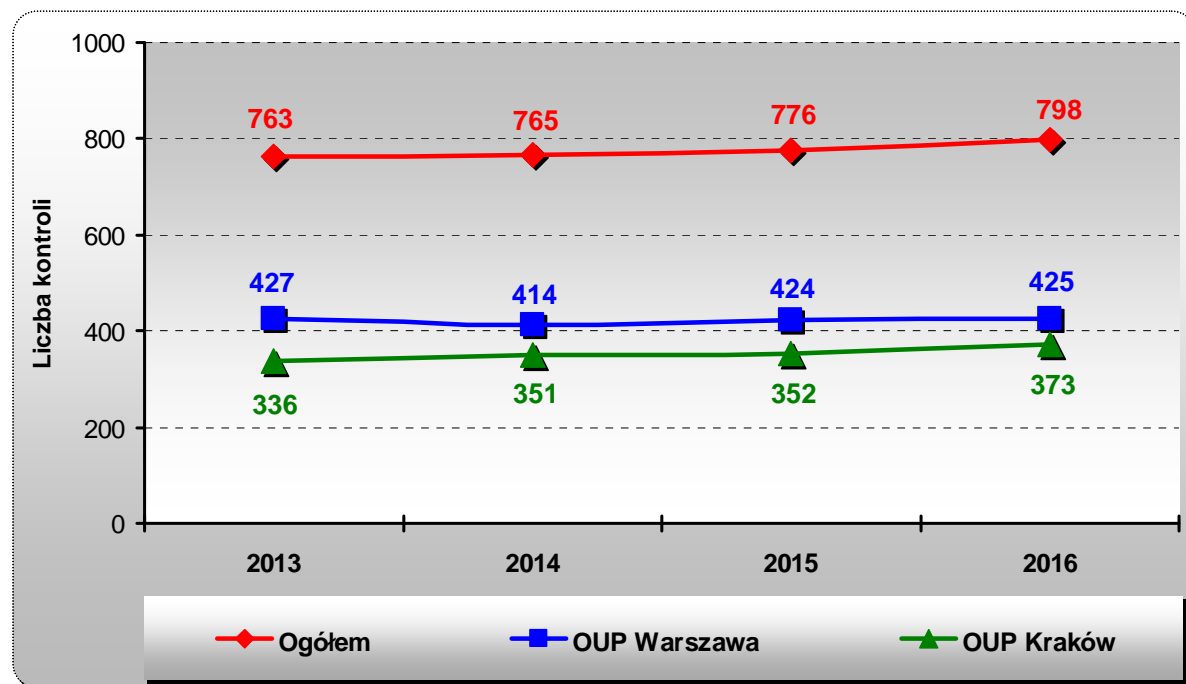
Zakwestionowane przez kontrolujących partie towarów paczkowanych zostały poddane przez podmioty paczkujące działaniom korygującym mającym na celu to aby partie towarów paczkowanych niespełniające wymagań określonych w ustawie o towarach paczkowanych nie zostały wprowadzone do obrotu. Natomiast zakwestionowane podczas kontroli przyrządy pomiarowe były zgłaszane do ponownej kontroli metrologicznej.

Każdorazowo do właściwych Wojewódzkich Inspektoratów Inspekcji Handlowej i Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych przekazywane są przez Okręgowe i Obwodowe Urzędy Miar informacje o podmiotach, w stosunku do których wydano zalecenia pokontrolne (tzn. gdy kontrola planowa lub doraźna zakończyła się wynikiem negatywnym).

W zakresie **nadzoru** sprawowanego przez **administrację probierczą** kontrole prowadzone są systematycznie, utrzymując ich liczbę w każdym roku na zbliżonym poziomie, z lekką tendencją wzrostową.

Liczby wykonanych rocznych kontroli obrazuje wykres nr 14.

Wykres nr 14. Kontrole probiercze w latach 2013 - 2016

W stosunku do 2015 r. liczba kontroli nieznacznie wzrosła, natomiast znacznie wzrosła liczba wycofanych z obrotu wyrobów - o 33,7 %.

W porównaniu do ubiegłego roku zanotowano wzrost liczby wykroczeń, polegających na wprowadzeniu do obrotu większej liczby wyrobów (powyżej 20 szt.) bez cech probierczych. W trakcie 33 kontroli zakwestionowano powyżej 20 szt. wyrobów bez cech probierczych.

Kontynuowany jest proces kontroli w lombardach prowadzących obrót wyrobami z metali szlachetnych. W 2016 r. przeprowadzono 42 kontrole w lombardach.

W przypadku stwierdzenia przez kontrolujących nieprawidłowości, przewodniczący zespołu kontrolującego, na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo probiercze, wydaje zalecenia pokontrolne i sprawdza stan ich realizacji.

Prowadzone działania nadzorcze mają na celu sprawdzanie i promowanie przestrzegania w kraju obowiązującego prawa z zakresu administracji miar i administracji probierczej, głównie w trosce o ochronę bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i praw konsumenta.

Kontrolerzy prowadzili działania o charakterze edukacyjnym, uświadamiając lub przypominając przedsiębiorcom o ich prawach i obowiązkach wynikających z ustaw: Prawo o miarach, o systemie tachografów cyfrowych, o towarach paczkowanych oraz Prawo probiercze.

Należy też zwrócić uwagę na fakt, że oprócz funkcji korygującej kontrole spełniają również funkcję profilaktyczną, instruktażową oraz doradczą. Istotą kontroli wykonywanych przez administrację miar oraz administrację probierczą nie jest jedynie wskazywanie nieprawidłowości i uchybień, ale również inicjowanie działań

naprawczych podejmowanych przez kontrolowanych oraz propagowanie wdrażania pozytywnych praktyk i rozwiązań zapobiegających występowaniu wykrywanych nieprawidłowości w przyszłości.

Reasumując, wyrażamy nadzieję, że możemy wspólnie obserwować efekty naszych działań, które przyczyniają się do zwiększenia poziomu ochrony praw konsumenta, wpływają również na kształtowanie nowoczesnego, życzliwego i przyjaznego wizerunku administracji państwowej.

Przygotowane przez:

Biuro Służby Miar
Wydział Administracji Terenowej
Główny Urząd Miar